

Resumé

Grundlaget for afdækning af fritids-/feriejob i de nordiske lande

LG Insight har gennemført en afdækning af brug af fritids-/feriejob til unge med etnisk minoritetsbaggrund i alderen 13-18 år i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Afdækningen bygger både på en stor og systematisk litteraturgennemgang, interview med centrale aktører indenfor beskæftigelse/integration, kultur og fritid samt spørgeskemaundersøgelse dækkende alle 4 lande.

Afdækningen bygger således på et stort datagrundlag, men har ikke haft til hensigt at være dækkende. Formålet har alene været at afdække traditioner og gode eksempler på integrationsvirkosomme fritids-/feriejob til unge.

Arbejde til unge under 18 år som en del af arbejdsstyrken

I alle de fire nordiske lande er der eksempler på unge under 18 år, som arbejder i kombination med skole og andre fritidsaktiviteter. Fritidsjobbets primære formål er for virksomhederne at få løst nogle produktionsopgaver, mens det er lønnen der er den primære motivation for de unge.

Fritidsjob er dog betydeligt mere udbredt i Danmark, hvor ca. 34 pct. af unge under 18 år har arbejde og således indgår som en del af den almindelige arbejdsstyrke på arbejdsmarkedet. Det vurderes at være betydeligt mindre i de tre andre nordiske lande¹ og typisk i forældre-/familievirksomheder el.lign. eller i større virksomheder, som ansætter unge også af sociale hensyn.

Ferie- og fritidsjob til udsatte grupper af unge

LG Insights afdækning viser, at der i alle de fire nordiske lande er en lang række indsats, som er målrettet unge, som har brug for støtte og rådgivning for at få et fritids-/feriejob. I Sverige iværksætter kommunerne et meget stort antal sommerjob i de kommunale velfærdsjob (plejehjem, daginstitutioner m.m.), mens norske kommuner tilbyder sommerjob i både private og i offentlige virksomheder. I Finland har kommunerne også sommerjobtilbud, som bl.a. omfatter en voucherordning, hvor kommunerne tilbyder forskellige målgrupper af unge et løntilskud til et privat sommerjob, som de unge selv finder.

---

¹Kilde: Baseret på interview med aktører i Norge, Sverige og Finland

Kommunernes rolle

Sommerjobbene i Sverige, Norge og Finland er primært (overvejende andel) finansieret af kommunerne. Alene i Norge anvendes årligt 620 millioner svenske kr. (2022) til aflønning af unge i sommerjob².

Både i Norge og Sverige tilbydes der med bevillinger fra socialforvaltning, bydelsråd og fonde mv. ofte ekstra sommerjob i udsatte boligområder, hvor en stor andel af beboerne har etnisk minoritetsbaggrund.

I Danmark hjælper enkelte – primært de større kommuner – unge med at få et fritidsjob, men kommunerne i Danmark spiller en mindre rolle end i Sverige, Norge og Finland i forhold til at ansætte unge i job. I Danmark er kommunerne i højere grad samarbejdspartner i boligsociale indsatser (fx lokale skoler, gadeplansmedarbejdere m.m.), og i Danmark er det især private virksomheder som ansætter unge.

Tilbud målrettet unge med etnisk minoritetsbaggrund

I Danmark er det mere udbredt at målrette særlige fritidsjobindsatser til unge med ikke-vestlig baggrund. Således har en række kommuner de seneste år oprettet særlige tiltag i regi af bl.a. de kommunale jobcentre for at informere, motivere og hjælpe børn/unge af flygtningeforældre til at få et fritidsjob.

I Norge, Sverige og Finland er feriejob-tilbud i høj grad et generelt tilbud til alle unge – fx alle unge i 9. klasse i Helsinki Kommune. Der sker dog også prioritering af særligt udsatte grupper, men kun sjældent specifik unge med minoritetsbaggrund.

Gevinster ved fritidsjob til unge med etnisk minoritetsbaggrund

Afdækningen peger på følgende gevinster ved indsatserne:

- Mange unge med etnisk minoritetsbaggrund lever i familier med lav indkomst. Med fritidsjobbet får de unge et økonomisk udbytte, som kan give mulighed for at deltage i samfunds- og ungdomslivet på lige fod med andre unge.
- De unge opnår større sproglige kompetencer, fordi de kommer ud i et fællesskab, hvor de bruger sproget aktivt i dialog med andre kolleger, leder og kunder/samarbejdspartnere.
- De unge får øget sandsynlighed for at færdiggøre grundskole og være i beskæftigelse som 25-årig.
- De unge får et større kendskab til kulturen i det pågældende land, herunder tillæres normative krav om fx mødestabilitet, disciplin og samarbejdsevne m.m., som de kan bruge i skolelivet.

---

²Kilde: "Flere unge havde sommerjobb i fjor" (ssb.no) <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/antall-arbeidsforhold-og-lonn/artikler/flere-unge-hadde-sommerjobb-i-fjor>

- De unge opnår en indsigt i jobtyper og fagområder, som styrker deres senere forudsætninger for uddannelsesvalg.
- De unge med etnisk minoritetsbaggrund får erhvervserfaring, som er afgørende for deres muligheder for senere at få et ekstrajob.
- De unge opbygger et netværk som kan være med til at hjælpe dem videre i et andet fritidsjob.³

Læringspunkter fra projektet

- De faglige aktører i Sverige, Norge og Finland efterspørger mere viden om de danske effekter af fritidsjob, ligesom der efterspørges viden om, hvorvidt andre typer af fællesskabsaktiviteter for unge under 18 år som fx modersmålsundervisning, lektiehjælp i skolen, foreningsliv m.m. har tilsvarende eller bedre værdi for unge end arbejde i fritiden.
- Faglige aktører i Sverige har været nysgerrige på, hvordan aktører i Danmark og Norge har lykket sig med at engagere private virksomheder til også at være feriejobvært for unge med minoritetsbaggrund. Norge og Finland er ligeledes interesserede i mere viden om, hvordan private virksomheder engageres til selv at betale de unges løn.
- Danske aktører har været interesseret i at vide mere om sommerjob i velfærdsjob som fx i Sverige og hvilken betydning der ses heraf for de unges senere valg af uddannelse og arbejde indenfor velfærdsområdet. Danske aktører finder det desuden interessant, at Sverige anvender sommerjob som en form for introduktion af civil- og velfærdssamfundet for de unge – herunder som hjælp i foreningslivet.
- Faglige aktører på tværs af landene har været interesseret i en dialog om, hvordan job i private virksomheder kan rumme unge med ringe nordiske sprogkompetencer. Og hvordan fritidsjob kan vægte opgaver, hvor de unge udvikles sprogligt. De tværnationale fællesskabsmøder har skabt kontakter på tværs af de nordiske lande omkring erfaringsudveksling herom.
- Aktørerne vil på tværs af lande gerne inspireres af kurser og støtte til unge iværksættere (entrepreneurship), som bl.a. tilbydes i Finland som en del af sommerjob, fx i regi af 4H.

---

³ For kilder henvises til bilaget kildeliste, ligesom kilderne anføres senere i rapporten, når effektfulde præsenteres.